

PEYZAJ MİMARLIĞI EĞİTİMİNİN 40. YILI ve
13 MAYIS ULUSAL PEYZAJ MİMARLIĞI GÜNÜ

Sevgili meslektaşlarım.

Peyzaj Mimarlığı eğitiminin 40 yıllık sürecinin 26 yıllık kısmına şahitlik etmiş biri olarak, bir "kurtuluş mücadelesi gibi" görünen mesleki geçmişimize ve gelişim sürecimize, Mustafa Kemal Atatürk'ün "söylev" inden bir alıntıyla başlamak istiyorum.

1919 yılı mayısının 19. günü Samsun'a çıktım. Genel durum ve görünüş;

Osmanlı Devletinin içinde bulunduğu topluluk, 1. dünya savaşında yenilmiş, Osmanlı ordusu her yanda zedelenmiş, koşulları ağır bir silah bırakışması imzalanmış, birliklerin savaşta erleri terhis edilmiş, silah ve cephanesi elinden alınmış, büyük savaşın uzun yılları boyunca, ulus yorgun ve yoksul durumda...

*Durumun korkunçluğu ve ağırlığı karşısında her yerde, her bölgede bir takım kişilerce kurtuluş yolları düşünölmeye başlanmıştı. Bu düşünceyle yapılan girişimler, bir takım örgütler doğurmuştu. **Bu durum karşısında bir tek karar vardı. O da ulus egemenliğine dayanan, tam bağımsız yeni bir Türk devleti kurmak.***

Ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün söylevi, böyle başlamakta ve bir ulusun nasıl üniter bir devlet olabileceğini şu sözlerle özetlemektedir.

"Geleceğe yönelik önlemler hakkında görüş alışverişinde bulunmadan önce, geçmişe ilişkin vakalar ve olaylar hakkında bazı şeyler söylemek, yıllardır süren eylemlerimizin ve yaptıklarımızın ulusumuza hesabını vermenin, görevim olduğu kanısındayım" demektedir.

Burdan yola çıkarak, ülkemizde Peyzaj Mimarlığının geçtiğimiz çeyrek yüzyılına ve evrimine göndermeler, tespitler yapmak istiyorum.

1987 yılı haziran ayının 19. günü, Peyzaj Mimarlığı mesleğine adım attım. Genel durum ve görünüş;

İlk mezunlarını vereli 14 yıl olmuş, ülke geneli birkaç yüz mezun var ama, neredeyse kendilerinden başka kimsenin bilmediği bir meslek görünümünde.

Peyzaj Mimariyim denildiğinde, genelde herkez daha önce duymadığını dile getiriyor, doğru olarak kimse telaffuz bile edemiyor.

Kavrayamayanlar "bahçıvanlık desene şuna" diye kestirip atıyor. Sanıyorduk ki, öğrencilik yıllarında kalacak bu mesleğin ne olduğunu anlatmak, oysa kısa zamanda öğrendik gerçeği, asıl şimdi başlıyor mesleği anlatmak, ya da bir anlamda deveye hendek atlatmak.

Hocalarımızın derslerde anlattığı gibi değil ortalık, ilgisiz herkez bu işlere soyunmuş. Sakalında keramet vardır denerek yaşını başını almış her bahçıvan, kör cahil bile olsa sözünü dinletiyor herkeze. 1 adet dikilmesi gereken yere 8-10 tane dikerek "Proje de neymiş, önemli olan ani görüntüdür" diye bir sistem bile uydurmuş **ak sakallı bahçıvanlar**.

Mühendisi, şehir plancısı tanımıyor, küçümsüyor, hele mimarlar görmezden geliyor, sizi bir meslek olarak kabul dahi etmiyorlar. "Siz proje yapamazsınız, peyzaj da bizim işimizdir", demekte yüzünüze dahi bakmayan **ak sakallı mimarlar**.

Ya **ak sakallı hocalarımıza** ne demeli, yetersiz eğitimle salıvermişler, proje yapabileni de yapamayanı da, bitki bilgisi olanı da olmayanı da. Sudan çıkmış balık gibi arkadaşlarım, doğru bir şeyler yapabilmek için çırpınıyorlar. Kimi kısa zamanda küsüyor mesleğe, kaçıp gidiyor pistolesini, rapidosunu atarak.

Mesleki rekabetin yalnızca maddiyata endeksli olduğunu, ve ne yazık ki kolayca yıkılabildiğini gördük arkadaşlıkların, dostlukların.

Sistemi kuranlar reddediyor peyzaj mimarlığını, acı bir tecrübeyle öğreniyoruz yoğun emeğin bir çırpıda atılabileceğini. Proje Yarışmalarındaki **ak sakallı jüri**, ekip içinde yer alabilirsin ama ekip başı olamazsın diyor, peki diyoruz önce ekibe girip üretiyoruz, ödül de veriyorlar yarışmada ama o da ne. Yarışma dışı kalmışsın, çünkü yer görme belgesini sen almamalımıydın, sen yeri bile göremezmişsin gözlük takmadan.

Bir başıboşluk var, "kroki niteliğinde" projelerle dolu ortalık. Tekdüze işler yapılıyor "pergolasız park olur mu" tartışmaları altında. Olmaz diyor bu işleri **çok bilenler**, "pergola, havuz illa olmalı, amfi tiyatroyu da unutma yanında, ha bir de informal olmalı tüm çizgiler, doğada formallik yoktur hükmüyle beraber.

Bir de, bilgisayar ile bütünleşelim, geleceğin sistemi bu olacak dedik 90 yılında, onu da yadırgadı **çok bilenler**, garipsediler hatta, peyzaj projeleri bilgisayara göre değil diyerek.

Reddediyoruz birbirimizi **çok bilenlerle**, anlıyoruz ki asıl şimdi başlıyor eğitim, yanında mücadelesi ile, belki de hiç bitmeyecek.

İlk 2 yıl, sıkı bir tempoyla geçiyor tecrübeyi edinmek için. Sonra askerlik kısa süreli, ve asıl şimdi başlıyoruz dedik peyzaj mimarı olmanın zorluklarına.

Çağın gereklerini gözardı etmeden ürettik, bilimsel ve sosyal verileri de eksik etmedik bu çalışmalarda.

Bu 22 yılda yüzlerce proje irili ufaklı, onlarca ödül ulusal ve uluslararası proje yarışmalarında, uygulama alanlarında yıllarca çalışmak, ve kontrollük ve danışmanlık işleri.

Yarışmalarda ekip başı olma hakkımızı alabilmek için az uğraşmadık. Sistemi kuranlar redetti olmamızı, ama inat ettik, yıllarca gösterdik bir peyzaj mimarının neler yapabileceğini.

1996 yılındakini saymazsak, 2001 de ekip başı olabildik ilk defa. 1996 dakini saymıyoruz çünkü uluslararasıydı, dışarıdan gelecek tepkileri göğüsleyemezlerdi.

Kısaca, mesleki anlamda gerçekten bir kaos ortamı söz konusuydu..

Yine "söylev"e gönderme yaparsak;

Durumun üzücü ve ağırlığı karşısında her yerde, her bölgede ilgili kişilerce atılım yolları düşünülmeye başlanmıştı. Bu düşünceyle yapılan girişimler alternatifler oluşturmaktaydı. Bir anlamda **mesleki varoluş mücadelesi** sergilenmekteydi. **Bu durum karşısında bir tek karar vardı. O da mesleki örgütlülüğe dayanan, yasa ve yönetmeliklerle tanımlanan, bir oda kurmak ve yaşatmak.**

Bu gün aynı zamanda, Peyzaj Mimamları Oda'sının 14. yılını kutlamaktayız.

Az önce değindiğim konular tamamen ortadan kaybolmuş değil ama ciddi bir **gelişim ve değişim** de söz konusudur.

Hâlâ, eğitim ile ilgili yetersizlikler söz konusudur.

Hâlâ, meslektaşlarımız arasında ciddi sıkıntılar bulunmaktadır.

Hâlâ, mesleki tanınırlıkta ciddi sorunlarımız vardır.

Ve hâlâ, meslekler arası ilişkilerde bize karşı şöven tavırlar sergilenmektedir.

Ama, **çok mesafeler katettiğimiz** de bir gerçektir.

Artık Peyzaj Mimarlığının ne olduğu daha iyi bilinmektedir. Ülkemizin gelişimi, kentlerimizin daha yaşanabilir olmasında, çevremizin ve kaynaklarımızın korunmasındaki önemimiz kavranabilmektedir. Henüz zihinlerde reddedilse bile mesleklerarası hiyerarşi de oturmaya başlamıştır.

Az emek harcanmadı bu günlere gelebilmek için, Oda'nın kurulması ve geliştirilmesi için az uğraş verilmedi. Özellikle son birkaç yılda yapılan atılımlar ile, çıkartılan yönetmelikler ile, daha kurumsal kimliğe sahip bir oda ve bir meslek durumundayız.

Son üç yıldır, yeni yol haritamızı belirleyerek, artık geri dönüşü olmayan yola girmiş bulunmaktayız.

Resmileştirilen ilgili yönetmelikler ile artık, meslektaşlarının hak ve sorumluluklarını düzenleyen, onları koruyan ve geliştiren bir oda söz konusudur.

Akademik eğitim ve mesleğe kabul aşamasında Akreditasyon Sistemi'ni,

Eğitim sonrası, peyzaj mimarlığı hizmeti verecek her üyenin, yaşam boyu süren bir öğrenme ve otokontrol sürecinde bulunması için Devamlı Eğitim Sistemi'ni,

Ulusal ve uluslararası alanlarda mesleki gelişimi yönlendirecek yasa ve yönetmelikleri yöneten Ar-Ge merkezini oluşturarak,

Kısaca, yeni binyılda bu sistemler bütünü hazırlayarak, Peyzaj Mimarlığına çağ atlatacak oluşumlar el birliğiyle yaratılmış ve yaratılmaktadır.

Sevgili meslektaşlarım.

Tamamen kamu yararına bir meslek disiplini olan Peyzaj Mimarlığı'nın, çağımızın çevresel, sosyal ve kültürel sorunlarını özümsemesi, bunlara çözüm üretmesi mesleki bir sorumluluktur.

Artık Peyzaj Mimarları'nın küresel perspektifi vardır ve bunu yerel'e saygı gösterecek şekilde yorumlama yeteneğine sahiptirler,

Artık uygulanabilir, sürdürülebilir ve yaratıcı tasarımlar üretebilmektedirler,

Artık yalnız teknolojiyi kullanan değil, mekanları zenginleştirecek yenilikçi tasarımlarda teknolojiyi üretebilmektedirler,

Ülkemizde Peyzaj Mimarlığını hocalarımız, sizler kurdunuz, bizler geliştiriyoruz, öğrenci arkadaşlarımız da yaşatacaklardır.

Gelecekte de Atatürk'ün bilgi ışığıyla çevresini aydınlatmaya devam edeceklerdir.

13 Mayıs, Ulusal Peyzaj Mimarlığı günü herkeze kutlu olsun.

,

14 Mayıs 2008

Selami DEMİRALP